Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2046613
Steller: C.M. Bakker
Datum commissie: 27 juni 2023
Datum raadsvergadering: 11 juli 2023

Team: PM
Teammanager: Henk de Bruijn
Portefeuillehouder: A. Helling
E-mail: cm.bakker@hoorn.nl

Onderwerp
Onderzoek consequenties van een (gemeentelijk) warmtebedrijf in Hoorn

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	20230512 Eindrapport consequenties van een (gemeentelijk) warmtebedrijf in Hoorn.pdf
2	
3	
4	
5	

De raad besluit

1. de conclusies van het Eindrapport consequenties van een (gemeentelijk) warmtebedrijf in Hoorn, over te nemen wat inhoudt dat de raad besluit:
    a. samen met HVC Warmte b.v. verder te werken aan het warmtenet in dat gedeelte van Hoorn, waarvoor dit tegen de laagst maatschappelijke kosten gerealiseerd kan worden
    b. niet te investeren in een eigen, gemeentelijk warmtebedrijf voor de realisatie van dit warmtenet; de exploitatie van het warmtenet in handen te leggen van HVC Warmte b.v. en afspraken over de governance van het warmtebedrijf vast te leggen in de samenwerkingsovereenkomst
2. Het college de opdracht te geven om in de in ontwikkeling zijnde samenwerkingsovereenkomst met HVC en Intermaris afspraken op te nemen over de volgende punten:
    a. Prijsgelijkheid voor de Bijdrage Aansluit Kosten (BAK) te organiseren
    b. Flexibiliteit in te bouwen om ruimte te bieden aan bewonersinitiatieven en de publiek-civiele samenwerking in Hoorn en/of regio verder te ontwikkelen
3. Beleid op te stellen om bewonersinitiatieven en energie coöperaties gericht op warmtenetten te faciliteren

Samenvatting
Op 6 december 2022 stemde de gemeenteraad van Hoorn in met het geamendeerde raadsvoorstel 'De rol van gemeente en HVC bij de ontwikkeling van het warmtenet'. De raad verzocht onder andere om onderzoek te doen naar de gevolgen van een investering in een eigen warmtebedrijf. De gemeente heeft onderzoek laten doen naar een eigen warmtebedrijf, financieel meedoen met HVC, een gezamenlijke onderneming met HVC en HVC als warmtebedrijf. In het onderzoek wordt aanbevolen om in te zetten op een sterkte samenwerkingsrelatie met HVC als warmtebedrijf. Met aanvullingen op de onderdelen prijsgelijkheid en flexibiliteit voor bewonersinitiatieven.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Op 6 december 2022 stemde de gemeenteraad van Hoorn in met het geamendeerde raadsvoorstel 'De rol van gemeente en HVC bij de ontwikkeling van het warmtenet'. De raad verzocht onder andere om onderzoek te doen naar de gevolgen van een investering in een eigen warmtebedrijf. De gemeente heeft het onderzoek uitgevoerd en extern advies ingewonnen. Het onderzoek is afgerond.

Belang
Om te voldoen aan de duurzaamheidsambities van Hoorn moet de gemeente overstappen naar duurzame energie. Een van de warmteoplossingen is een warmtenet in Hoorn. Daarvoor is een warmtebedrijf nodig. Er moet een keuze worden gemaakt hoe Hoorn dit wil organiseren. Dat is nodig om verder te onderhandelen met het publieke warmtebedrijf HVC en te komen tot een samenwerkingsovereenkomst.

Centrale vraag
Welke rol wil de gemeente in zeggenschap, aansprakelijkheid en het dragen van risico's in de ontwikkeling van een warmtenet?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
Door een keuze in een vorm van een warmtebedrijf kan de overstap naar duurzame energie worden waargemaakt. De volgende stappen in de samenwerkingsovereenkomst met HVC kunnen worden gezet. En daarmee kan er gestart worden met een warmtenet in het centrumgebied van de Kersenboogerd. Met een uitrol naar andere delen van Hoorn. Het is de stap naar een aardgasvrij Hoorn.

Woningcorporatie Intermaris wil als startmotor optreden voor opschaling in het aansluiten op een warmtenet. Intermaris wil het merendeel van haar huurwoningen, ongeveer 8.000 woningen, aansluiten. Particulieren en grootverbruikers in de omgeving van het warmtenet kunnen kiezen om wel of niet aan te sluiten. De keuze om aan te sluiten op een warmtenet komt naast individuele oplossingen of meedoen aan een bewonersinitiatief. Er komt dus een keuze bij.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
Hoorn wil in 2040 klimaatneutraal en aardgasvrij zijn. Door een keuze te maken uit welke vorm het warmtebedrijf moet bestaan, kan de overstap naar duurzame energie worden waargemaakt. Het is de stap naar een aardgasvrij Hoorn. Woningen en andere gebouwen aangesloten op een warmtenet worden aardgasvrij. Ze worden voorzien van warmte met een lage CO2-uitstoot.

4. Kaders
Programma Energietransitie
De gemeente Hoorn heeft zich als doel gesteld in 2040 klimaatneutraal te willen zijn. Op 16 mei 2023 heeft de gemeenteraad het herijkte "Programma Energietransitie 2023-2026" vastgesteld. Voor wat betreft de gebouwde omgeving, is in het Klimaataakoord (2019) vastgesteld dat deze in 2050 aardgasvrij moet zijn. In 2019 is daarvoor in Hoorn al de Transitievisie Warmte vastgesteld. Op basis van de uitkomsten van de Transitievisie is gestart met de Haalbaarheidsstudie Kersenboogerd.

Wet Collectieve Warmte
De nieuwe Warmtewet beoogd groei van het aantal warmtenetten en de verduurzaming hiervan.

Andere belangrijke besluiten tot nu toe:
- *Transitievisie Warmte - september 2019*
- *Haalbaarheid Warmtenet Hoorn en overdracht realisatie Warmtenet naar KvK - december 2020*
- *Projectovereenkomst Kersenboogerd centrumgebied met HVC + Verordening Ondergrondse Infra inc. voorschriften warmtenet - november 2022*

- *Raadsbesluit 6 december 2022 – Rol gemeente Hoorn in warmtenet en aanvullend onderzoek*

5. Argumenten

Geen meerwaarde

Uit het onderzoek komt naar voren dat het starten van en investeren in een eigen warmtebedrijf geen meerwaarde biedt in vergelijking met de aanpak en werkwijze van nu. De gemeente kan binnen de samenwerking met HVC actief haar rol als regisseur in de warmte-transitie invullen. Er is geen monopoliepositie van HVC in de warmtenet-activiteiten. Dat komt door de aansluiting van het vastgoed van Intermaris. Ook kunnen particulieren en grootverbruikers vrijwillig aansluiten.

Risico's, veel tijd en ontwikkeltijd

Met een gemeentelijk warmtebedrijf krijgt de gemeente Hoorn veel zeggenschap, maar de risico's hiervan hoog. De bedragen waar het over gaat zijn hoog in vergelijking met de jaarlijkse gemeentelijke begroting. Er moet een eigen bedrijfsorganisatie worden gevormd als juridische entiteit onder aansturing van het gemeentebestuur. Dat zal in de huidige arbeidsmarktsituatie veel tijd kosten. Bovendien moet er een leveringsvergunning worden verkregen bij de Autoriteit Consument & Markt. Gerekend moet worden op een ontwikkeltijd van 1,5-2 jaar.

Meedoen in warmtebedrijf

Financieel meedoen in het warmtebedrijf van HVC biedt nu nog geen voordelen. HVC en Intermaris staan klaar om te beginnen met het warmtenet in de Kersenboogerd. Er is tijd om te leren van de samenwerking en ervaring op te doen. In 2026 wordt verwacht de aanleg in het centrumgebied van de Kersenboogerd af te ronden. Het project wordt dan geëvalueerd. Op basis daarvan en de ontwikkelingen in en buiten het project kan alsnog worden afgewogen om financieel mee te doen in het warmtebedrijf van HVC. Dat vraagt nu geen nadere studie of onderzoek. Het is vooral nodig om door te gaan met de samenwerking en hiervan te leren.

Gezamenlijke onderneming

HVC is een collectief publiek warmtebedrijf. Een gezamenlijke onderneming samen met HVC daarom mogelijk. In de praktijk kan het tot weerstand leiden. De aandeelhouders van HVC moeten hier ook mee instemmen. De invloed op de warmteprijs per GJ neemt niet toe, omdat die voor alle afnemers, ook buiten Hoorn, hetzelfde is.

Bewonersinitiatieven

Bewonersinitiatieven in Hoorn zijn nog niet ver ontwikkeld, maar kunnen in de toekomst een rol spelen. Daar is ruimte voor. Ook in combinatie met HVC zijn daar mogelijkheden voor.

Voorkeur

HVC is voor veel bewoners van Hoorn vooral bekend van de afvalinzameling en -verwerking. HVC is in opdracht van haar publieke aandeelhouders ontwikkeld tot een ervaren publiek warmtebedrijf die de voorbereiding, aanleg en de exploitatie van het warmtenet voor gemeenten organiseert. Sinds de verkenning van mogelijkheden voor een warmtenet en tijdens het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte vervult HVC deze rol al voor eigen rekening en risico. Ook is afvalinzameling, anders dan voorzien in een warmtevoorziening, een gereguleerde bedrijfstak. Dat betekent dat er wettelijke regels zijn opgesteld waaraan een bedrijf moet voldoen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) controleert tweemaal per jaar of de energiebedrijven in Nederland aan deze regels voldoen. Naast regels ten aanzien van de bedrijfsvoering heeft de ACM ook de hoogte van de warmtetarieven aan een maximumbedrag gekoppeld.

De voorkeur gaat naar HVC als warmtebedrijf. De risico's blijven voor de gemeente beperkt. Mogelijkheden voor bewonersinitiatieven zijn aanwezig. Om te komen tot voldoende zeggenschap voor de gemeente en draagvlak in de gemeenschap moeten in de samenwerkingsovereenkomst heldere afspraken worden gemaakt.

GEMEENTE HOORN

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

In de verkenning naar de vier vormen van een warmtebedrijf zijn gesprekken gevoerd met:

- Woningcorporatie Intermaris
- HVC
- Energiecoöperaties
- Een bewoner
- Gemeenten met een warmtenet

Het besluit maakt het mogelijk een duurzame warmteoplossing te ontwikkelen voor een deel van Hoorn. Met wijkuitvoeringsplannen en de participatieproces daarin wordt de warmteoplossing aangeboden.

7. Financiële gevolgen

De keuze voor HVC als warmtebedrijf en de ontwikkeling van een warmtenet vragen geen aanvullende inzet van capaciteit en financiële middelen. Het Programma Energietransitie 2023-2026 (Duurzame Stad) is ook uitgegaan van de bestaande situatie.

8. Communicatie

Het besluit wordt gedeeld met samenwerkingspartners Intermaris en met HVC.

9. Realisatie

De adviezen uit het onderzoek naar de consequenties van een (gemeentelijk) warmtebedrijf in Hoorn worden vastgelegd binnen de in ontwikkeling zijnde samenwerkingsovereenkomst met HVC en Intermaris. Ook is een kennissessie op 31 mei 2023 gehouden om in te gaan op welke manier deze vastlegging is beoogd. Het advies om beleid rond bewonersinitiatieven en energie coöperaties gericht op warmtenetten te ontwikkelen word opgenomen in de jaarplanning binnen het programma duurzame stad.

Hoorn, 06 JUNI 2023

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester